

NÉMET NYELV ÉS IRODALOM

(Hagyományos, bővített és kiegészítő nyelvoktató nemzetiségi nevelési-oktatási forma)

3–4. évfolyam

A beszédképesség, a szóbeli szövegek megértésének, értelmezésének és alkotásának fejlesztése a nemzetiségi tanító folyamatos feladata. Ezért különösen fontos a kulturált nyelvi magatartás megalapozása, a szókincs aktivizálása szövegalkotó feladatokkal, a narráció ösztönzése, gyakoroltatása.

Az olvasástechnika eszközzé fejlesztése feltételt teremt az írott szövegek önálló megértéséhez. A szövegek értelmezésével és feldolgozásával felkészít az alapvető szövegműveletek önálló alkalmazására. Az olvasmányok sokoldalú feldolgozása lehetőséget teremt egyszerű irodalmi formákkal kapcsolatos tapasztalatok szerzésére, a német nyelv és a német nyelvterületek kulturális hagyományainak megismerésére, az olvasás megszerettetésére.

Az önálló tanulás képességének kialakítása az olvasás–szövegértés képességének fejlesztésébe ágyazva az ismeretszerző képességek intenzív fejlesztését szolgálja. Fontos a tanulási szokások és technikák tanulása, a különféle források és azok használatának, az információszerzés lehetőségeinek megismerése.

A 3–4. évfolyamon az írás–helyesírás tanításának célja az életkornak megfelelő írástechnika kialakítása, az olvashatóság, a rendezettség és a helyesség igényével.

A tapasztalati megalapozottságú, elemi szintű grammatikai ismeretek révén elkezdődik a tudatos nyelvhasználat kialakulásának folyamata.

4. évfolyam

Témakör	Szóbeli és írásbeli szövegértés	Javasolt óraszám: 30
Tanulási eredmények	A beszédhelyzeteknek megfelelő nyelvi magatartás. Hangzó szövegek verbális és nem verbális kódjainak megértése. Törekvés a megértésre, a megértési hibák reflexiója. Információk kiemelése a szövegből, a közvetített információk megértése a rájuk vonatkozó kérdések alapján. Kommunikációs szituációk és szándék felismerése, nem verbális jelzések tartalmának felismerése. A szöveg értelmezése képek és más illusztrációs eszközök megfeleltetésével.	
Fejlesztési feladatok/Ismeretek		
A szöveg, illetve az azt kísérő szemléltető anyagok kombinációjának értelmezése alapján a szöveg lényegi információit megnevezni. A szöveg lényegi információit röviden összefoglalni. Képekről szóban mondatokat alkotni, tanári kérdésekre reagálni. A szöveg és a kísérő szemléltető anyagok tartalmi kapcsolatát felismerni. Írányított feladatok segítségével egyszerűsített ismeretterjesztő szöveget értelmezni. Különböző beszédhelyzetekben rövid párbeszédet folytatni. Élményeket néhány mondatban, összefüggően elmondani Párbeszédes kommunikációs helyzetekben egyetértést, elutasítást egyszerű nyelvi eszközökkel kifejezni. Szóban elhangzó és olvasott gyakori német és magyar fordulatokat a másik nyelven		

megérteni.	
Fogalmak	Szöveg, információ, cselekmény, logika, lényeg.
Javasolt tevékenységek	Szöveget képpel összekötni. Szöveget illusztrálni, illusztrációt szövegesíteni. Szövegfeldolgozás tanári kérdések alapján. Párbeszéd formában a szöveg tartalmát visszaadni, véleményt mondani. Szerepjátékot alakítani. Lírai, elbeszélő szövegeket előadni.

Témakör	Szóbeli és írásbeli szövegek alkotása	Javasolt óraszám: 44
Tanulási eredmények	<p>A német nyelvű szóbeliség és írásbeliség normáinak megismerése. A korosztálynak megfelelő kommunikáció, írástechnika, esztétikus íráskép. Saját vélemény korosztálynak és nyelvi szintnek megfelelő önálló kifejtése. A témának megfelelő interakció. A német helyesírás szabályainak alkalmazása. Értelmező versmondás.</p>	
Fejlesztési feladatok/Ismeretek		
<p>Tárgyakat, eseményeket egyszerű nyelvi eszközökkel leírni. Megadott szerkezeteket és nyelvi kifejezőeszközöket használni. Egyszerű szöveget kiegészíteni. A szövegből nyert adatokat, információkat megadott forma szerint írásban és szóban összefoglalni. Véleményt formálni. Párbeszéd kommunikációs helyzetekben saját véleményt mondani.</p>		
Fogalmak	Vélemény, szöveg, tartalom, képvers, tollbamondás.	
Javasolt tevékenységek	<p>Egyszerű szöveget kiegészíteni. Szövegfeldolgozás kérdések alapján. Szerepjáték bábbal, kosztümben. Képverset írni. Tollbamondás különböző fajtái: Laufdiktat, Dosendiktat.</p>	

Témakör	A tanulási képesség fejlesztése	Javasolt óraszám: 8
Tanulási eredmények	<p>A tanulás szerepe és módjai. Egyszerű tanulási módok, stratégiák. Ritmus-, mozgás-és beszédgyakorlatokkal kombinált (koncentrációs) memóriagyakorlatok, szövegtanulási technikák. Ismerkedés különböző információhordozókkal.</p>	
Fejlesztési feladatok/Ismeretek		
<p>Szótárfüzetet vezetni és használni. A szókincset önállóan, a tanult technikákkal (szó-vagy képkártyák, gyakorlatok, játékok használatával stb.) gyakorolni. Nyomtatott médiát (pl. gyermekszótár/képes szótár) használni. Hallott egyszerű szövegből többszöri meghallgatás után tanári segítséggel az alapinformációkat megérteni.</p>		

<p>Szövegben az alapinformációkat megtalálni, és megadott szempont alapján rendszerezni. Írott szövegben bizonyos információkat a feladat elvárásai szerint kijelölni. Információkat egyszerű nyelvi eszközökkel kifejezni. Különböző szociális és munkaformákban dolgozni. A tananyagok, taneszközök és szokásos tanulásegítő eszközök használatára vonatkozó utasításokat eredményesen alkalmazni. A tanulók önállóságának növelése a feladatvégzésben, az információszerzésben és - felhasználásban, a szabályalkalmazásban, az önellenőrzésben.</p>	
Fogalmak	Szótár, információ, szókérttya, rendszerezés.
Javasolt tevékenységek	<p>Új lexikai anyaghoz szókérttyákat készíteni. Képes szótár készítése új szóanyaghoz. Új szókérttya feldolgozása képes szótár segítségével. Ismert tartalmakat vizualizálni. Nyitott oktatási formák során megközelítőleg önállóan dolgozni. Önellenőrzést alkalmazni. Másokat a tanulásban, feladatmegértésben segíteni.</p>

Témakör	Anyanyelvi kultúra	Javasolt óraszám: 73
Tanulási eredmények	<p>A korosztálynak megfelelő tájékozottság a témakör és a résztémák kapcsán: az ismeretek közlése mondatmodellek segítségével, a szókérttya elsajátítása és feldolgozása. Az ismeretek elsajátítása cselekvés-és jelentésközpontú. Az ismeretek nem elszigetelten jelennek meg, hanem a tanulók számára érthető társadalmi összefüggésekben. Sikeres kommunikáció a különböző szituatív helyzetekben. A szókérttya aktivizálása adekvát helyzetekben szemléltető eszközök segítségével.</p>	
Fejlesztési feladatok/Ismeretek		
<p>Páros és csoportos beszélgetés. A tanórai gyakorlatban rutinszerűnek számító kommunikációs helyzetekben részt venni és tananyagot feldolgozni. Különböző szociális és munkaformákban dolgozni. Megadott nyelvi kifejezőeszközökkel az udvariassági elvárásokat betartani. Mások rövid, egyszerű nyelvi közléseit követni és verbálisan vagy nonverbálisan azokra reagálni. Szókérttya és ismeretek elsajátítása a tanulók mindennapjaihoz kapcsolódó témakörök alapján:</p> <p><i>A. Személyes életvitel:</i> A tanuló személye, rokoni kapcsolatok Bemutatkozás, ismerkedés Család, családtagok Napirend Test és testápolás, higiénia Ruházat, öltözködés</p> <p><i>B. Társadalmi élet:</i> Családi ünnepek: születésnap, Karácsony, Húsvét Kellékek Tevékenységek</p>		

<p>Étkezés Élelmiszerek Ételek hozzávalói, elkészítése Ízek Viselkedés étkezés közben</p> <p>C. <i>Iskola, képzés, hivatás:</i> Iskola: helyiségek, személyzet Osztályterem: berendezési tárgyak Tantárgyak: órarend</p> <p>D. <i>Gazdaság, technika, környezet:</i> Saját lakóhely, lakás Vásárlás Járművek, közlekedés Természet és környezet, évszakok Állatok</p> <p>E. <i>Politika és társadalom:</i> Szabályok az osztályteremben.</p>	
Fogalmak	Család, családtag, test, testápolás, hobbi, születésnap, viselkedés, élelmiszer, étkezés, ünnep, iskola, tantárgy, osztály, foglalkozás, falu, város, lakás, vásárlás, jármű, szabály, felelősség.
Javasolt tevékenységek	Igaz-hamis állításokat megkülönböztetni. Különböző beszédhelyzetekben rövid párbeszédet folytatni. Élményeket néhány mondatban, összefüggően elmondani. A hallott szöveget és/vagy a kísérő szemléltető anyagokat értelmezni. Szókincset memóriajátékkal, dominóval gyakorolni, elmélyíteni. Ismert tartalmakat vizualizálni. Szerepjátékok.

Témakör	Ismeretek a nyelvről	Javasolt óraszám: 14
Tanulási eredmények	<p>A nyelvi tapasztalatok körének bővítése. A tapasztalatokra épülő nyelvi fogalomrendszer alapozásának megindítása a szófajok körében. A megismert nyelvi eszközök, nyelvhelyességi és helyesírási szabályok alkalmazása a szóbeli és az írásbeli nyelvhasználatban.</p>	
Fejlesztési feladatok/Ismeretek		
<p>Gyakran előforduló alaktani és mondattani szerkezeteket megfelelően használni. A szófajok megnevezésének megtanulása és felismerése szövegkörnyezetben. Különböző időben végbemenő cselekvések, történések megkülönböztetése. Az igeidők (jelen és a befejezett múlt idő) használata beszédben és írásban. A német nyelv standard változatában tanult szókészletet érezhető akcentus ellenére kevés hibával és hanglejtéssel kiejteni. Néhány gyakran használt kifejezést, mondókát megközelítően helyesen kiejteni és hangsúlyozni. Szósorok, mondatok írása másolással, tollbamondás után, emlékezetből. Az elválasztás szabályainak alkalmazása egyszerű szavak írásakor. Az egyéni írás kialakítása a rendezett, tiszta és olvasható íráskép igényével. Szükség esetén az olvashatóság javítása.</p>		

<p><i>Szófajok:</i></p> <p>Ige (főigék, időbeli segédigék, módbeli segédigék; jelenidő, befejezett múlt) Főnév (nemek, egyes számú és többes számú alakok; esetek: alany, tárgy, részes) Melléknév (állítmányi és ragozatlanul határozói szerepben, fokozás) Számnév, névelő (határozott, határozatlan) Előjárósó (helyviszonyt kifejezők) Névmás (személyes, kérdő, tagadó névmás) Kötősó (egyenes szórenddel állók) Határozósó (helyhatározó, időhatározó) Módosító szó (tagadósó, indulatsó)</p> <p><i>Mondatfajták:</i></p> <p>Kijelentő Kérdő (eldöntendő, kiegészítendő) Felszólító Egyszerű és összetett.</p>	
Fogalmak	Múlt idő, melléknévfokozás, lokális előjárósó, kiejtés, hangsúly, írásjelek, elválasztás, szótag.
Javasolt tevékenységek	Hiányos szöveg. Szókereső. Hibakereső. Mondatalkotás szavakból. Kígyószöveg. Tollbamondás különböző fajtái. Igaz- hamis állítások. Mondattranszformációk. Memóriajáték. Dominó.

Témakör	Irodalmi kultúra	Javasolt óraszám: 11
Tanulási eredmények	Német és magyarországi német népköltészeti és műköltészeti alkotások megismerése. Irodalmi ismeretek tapasztalati úton való elsajátíttatása.	
Fejlesztési feladatok/Ismeretek		
A magyarországi német és a német irodalomból vett népköltészeti alkotásokat olvasni. Néhány mondókát, verset kívülről elmondani. Dramatikus játékokban társaival együtt játszani. Rövid terjedelmű epikai és lírai műveket tanári segédlettel olvasni, tartalmukat összefoglalni. Modern műfajokat: meséket, képregényeket elolvasni; tartalmukat összefoglalni. Az irodalmi szövegek lényegét megérteni, tartalmukat röviden pl. bábjátékkal összefoglalni. A jót és a rosszat mindennapi élmények és irodalmi élmények alapján megkülönböztetni.		
Fogalmak	Műfaj, színdarab, meseelem.	
Javasolt tevékenységek	Bábjáték, dramatizálás. Szerepjáték. Szövegillusztráció. Korosztálynak megfelelő színdarabot, musicalt megtekinteni.	

A továbbhaladás feltételei:

Az olvasott vagy hallott szöveg, illetve az azt kísérő szemléltető anyagok kombinációjának értelmezése alapján a szöveg lényegi információit megnevezni.

A szöveg lényegi információit röviden összefoglalni.

Képekről szóban egyszerű mondatokat alkotni, tanári kérdésekre reagálni.

Különböző beszédhelyzetekben rövid párbeszédet folytatni.

Tárgyakat, eseményeket egyszerű nyelvi eszközökkel leírni.

Egyszerű szöveget kiegészíteni.

Szótárfüzetet vezetni és használni.

Írott szövegben bizonyos információkat a feladat elvárásai szerint kijelölni.

Információkat egyszerű nyelvi eszközökkel kifejezni.

Megadott témában, beszédhelyzetben egyszerű párbeszédet folytatni.

Megadott nyelvi kifejezőeszközökkel az udvariassági elvárásokat betartani.

Mások rövid, egyszerű nyelvi közléseit követni és verbálisan vagy nonverbálisan azokra reagálni.

Különböző időben végbemenő cselekvések, történések megkülönböztetése.

Az igeidők (jelen és a befejezett múlt idő) felismerése beszédben és írásban.

Néhány gyakran használt kifejezést, mondókát megközelítően helyesen kiejteni és hangsúlyozni.

Szósorok, mondatok írása másolással, tollbamondás után, emlékezetből.

Az elválasztás szabályainak alkalmazása egyszerű szavak írásakor.

Az egyéni írás kialakítása a rendezett, tiszta és olvasható íráskép igényével.

Mondatfajták ismerete, használata szóban és írásban:

Kijelentő

Kérdő (eldöntendő, kiegészítendő)

Felszólító

A szófajok felismerése szövegkörnyezetben.

Néhány mondókát, verset kívülről elmondani.

Gyakran előforduló alaktani és mondattani szerkezeteket megfelelően használni.

